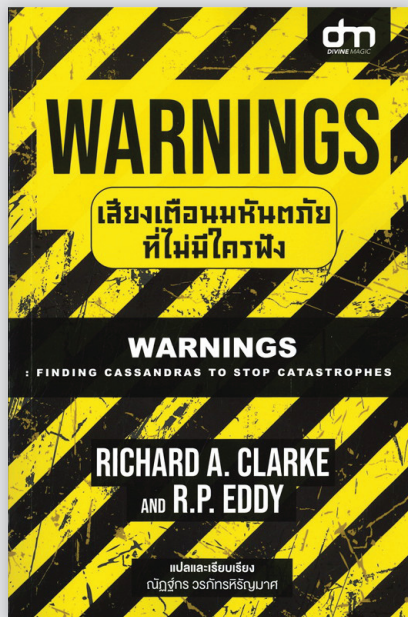

สมชาย ศุภธาดา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำภาควิชาการบัญชี

คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ชื่อหนังสือ : **Warnings: เสี่ยงเตือนมหันตภัยที่ไม่มีใครฟัง**

ผู้เขียน : **Richard A. Clarke and R.P. Eddy**

ผู้แปล : **ณัฐกร วรภัทรศรีญามาศ**

ผู้จัดพิมพ์ : **สำนักพิมพ์ดีไวน์แมจิก (2562)**

ISBN: **9786169277811**

หนังสือภาษาไทยเล่มนี้แปลมาจากต้นฉบับหนังสือ Warnings: Finding Cassandras to Stop Catastrophes เขียนโดย Richard A. Clarke and R.P. Eddy เป็นการรื้อฟื้นหนังสือที่น่าจะเข้ากับบรรยากาศการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ในปัจจุบันมากที่สุด

ผู้แต่งหนังสือทั้งสองคนทำงานด้านรักษาความปลอดภัยและความมั่นคงของชาติในสหรัฐอเมริกา เขาสนใจติดตามศึกษาผู้คนที่ให้คำเตือนเกี่ยวกับเหตุการณ์สะเทือนขวัญหรือเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดมหันตภัยก่อนที่จะเกิดขึ้นจริง

โดยประเด็นสำคัญคือ เราจะแยกแยะศาสตพยากรณ์ตัวจริงกับตัวปลอมออกจากกันได้อย่างไร ทั้งนี้หนังสือเปรียบเปรยผู้เชี่ยวชาญในด้านที่เตือนภัยว่า เป็นเจ้าหญิงแคสแซนดรา (Cassandra) แห่งกรีกโบราณ ตามตำนานกรีกโบราณ ผู้ซึ่งถูกเทพอพอลโล (Apollo) สาปให้สามารถหยั่งรู้อนาคตได้ แต่จะไม่มีใครฟังคำเตือนของนาง จนกรีกทรอยและชีวิตนางเองต้องล่มสลายไปในที่สุด

หนังสือ (แปล) เล่มนี้น่าสนใจตรงที่ว่า คนเรามักจะไม่ค่อยเชื่อฟังคนที่กล่าวคำทำนาย ซึ่งฟังดูผิดแผกแตกต่างไปจากปกติ (New Normal อาจไม่ใช่ New Normal) คนที่เห็นในสิ่งที่ไม่เคยเกิดขึ้น คนที่มองเห็นอนาคตต่างออกไปจากที่เรามอง คนที่มาบอกมาบังคับให้เราทำอะไรบางอย่างเดี๋ยวนี้ตอนนี้ ซึ่งอาจจะแตกต่างจากสิ่งที่เราเคยทำอยู่อย่างมากมาย แถมต้องใช้เงินอีกมหาศาล หนังสือมีด้วยกัน 17 บทแบ่งเป็นสองส่วนคือ ส่วนแรกว่าด้วยคำเตือนที่ไม่มีใครฟัง (บทที่ 2-8) และส่วนที่สองว่า ด้วยคำเตือนในวันนี้ (บทที่ 10-16)

ส่วนแรกคือ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมาแล้ว ได้แก่ การรุกรานคูเวตในปี ค.ศ. 1990 การมาของพายุเฮอริเคนแคทรีนา พิบัติภัยนิวเคลียร์ฟุกุชิมะ การฉ้อฉลแบบพอนซีของแมดคอฟฟ์ หายนะเหมืองแร่ที่รัฐ West Virginia ในปี ค.ศ. 2010 และภาวะเศรษฐกิจถดถอยปี ค.ศ. 2008 หลังจากที่ย่อยเก็บข้อมูลจากเหตุการณ์ที่เคยเกิดขึ้นทั้งหมดแล้ว ในบทที่ 9 ผู้แต่งทั้งสองได้คิดสร้างเทคนิคที่เรียกว่า “สัมประสิทธิ์แคสแซนดรา (Cassandra Coefficient)” ขึ้นเพื่อค้นหาตัวบุคคลที่อาจเป็นแคสแซนดรา ค่าสัมประสิทธิ์นี้ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบคือ (1) คำเตือน ภัยคุกคาม หรือความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น (2) ผู้มีอำนาจตัดสินใจ หรือคนที่ต้องรับมือกับเหตุการณ์ (3) ผู้ทำนาย หรือคนที่อาจจะเป็นแคสแซนดรา และ (4) ผู้วิจารณ์ ซึ่งดูหมิ่นหรือปฏิเสธไม่ยอมรับฟังคำเตือนนั้น ๆ ทั้ง 4 องค์ประกอบนี้ยังมีการแยกแยะเป็นคุณลักษณะย่อยต่าง ๆ อีกรวม 24 ประการ

ในจำนวนองค์ประกอบทั้งสี่นั้น ผู้ทำนายเป็นองค์ประกอบหลักที่สำคัญและอาจจะตัดสินใจได้ง่ายที่สุด จากการรวบรวมข้อมูลที่ผ่านมามีพบว่า ผู้ทำนายมักมีจุดแข็งและจุดอ่อนบางอย่าง อันได้แก่ ผู้ทำนายมักเป็นผู้เชี่ยวชาญที่ได้รับการยอมรับในวงการ ดูเป็นคนหมกมุ่นและก้าวร้าวในสังคม (เพราะอาจอึดอัดใจที่คนอื่นมองไม่เห็นภัยคุกคาม) เป็นคนที่มักสรุปด้วยหลักฐานข้อมูลที่เก็บมาด้วยตนเอง มีแนวโน้มไม่เชื่ออะไรมากมายที่ยังไม่เคยสัมผัสด้วยตนเองและขอทดสอบซ้ำแล้วซ้ำอีก เมื่อค้นพบข้อมูลที่ขัดแย้งหายนะ เหล่าผู้ทำนายจะรู้สึกว้าวุ่นว่า ตนเองมีส่วนรับผิดชอบต้องรายงานให้คนอื่นรับรู้ผ่านช่องทางที่พวกเขาคุ้นเคยที่สุด และมักเป็นผู้มีความวิตกกังวลมาก (ซึ่งในทางจิตวิทยาเห็นว่า มีส่วนสัมพันธ์กับความสามารถในการมองเห็นหายนะภัยล่วงหน้า)

จากนั้น หนังสือได้พาผู้อ่านไปดูกรณีศึกษาอีก 7 กรณี ที่เกี่ยวกับเหตุการณ์ที่คาดว่าจะเกิดในอนาคต ซึ่งได้แก่ ปัญญาประดิษฐ์ โรคระบาด ระดับน้ำทะเลที่สูงขึ้น ยุคน้ำแข็งนิวเคลียร์ อินเทอร์เน็ตแห่งสรรพสิ่ง อุกกาบาตตก และการตัดต่อพันธุกรรม ซึ่งแต่ละเรื่องดูน่าสนใจอย่างยิ่ง โดยเฉพาะเรื่องโรคระบาดที่เรากำลังเผชิญอยู่ในปี ค.ศ. 2020 นี้ หากมองอย่างผิวเผินทั้ง 7 กรณีนี้ดูจะแตกต่างกัน แต่หากอ่านบทวนหลาย ๆ รอบ เราจะรู้สึกเองว่า มีความเกี่ยวโยงโดยสัมพันธ์กันอย่างน่าเป็นห่วง กล่าวคือ การที่มีภัยธรรมชาติเกิดขึ้น (ระดับน้ำทะเล อุกกาบาต และยุคน้ำแข็ง) ในระดับทำลายล้างรุนแรงจนก่อให้เกิดโรคระบาดที่ร้ายแรง อาจเป็นเหตุปัจจัยที่เร่งเร้า ให้ปัญญาประดิษฐ์ IoT และการตัดต่อพันธุกรรมเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องเกิดตามมา แม้ว่าเราไม่อาจทำนายได้ว่า สิ่งเหล่านี้จะมีผลลัพธ์ต่อมวลมนุษยชาติในทางบวกหรือลบก็ตาม

ในบทสุดท้าย ชื่อว่า “คุณได้ยินคำเตือนของนางหรือยัง” เป็นบทสรุปที่ผู้เขียนทั้งสองต้องการย้ำว่า โดยส่วนตัวเป็นคนที่มีโลกในแง่ดี และอยากให้เรารู้สึกถึงคนที่อาจจะเปราะบางและคำเตือนของพวกเขา ทั้งนี้ผู้นำหรือผู้ที่ต้องรับมือกับเหตุการณ์ควรทำตามข้อเสนอแนะในการปฏิบัติ 4 อย่างด้วยกันคือ 1) คอยตรวจสอบตราดูว่า มีปัญหาไหม 2) แยกสัญญาณเตือนภัยให้ออกจากเสียงอื้ออึง 3) ทำการวางแผนและประเมินแผนการรับมือโดยใช้กลยุทธ์ด้านเฝ้าระวังด้านปกป้อง พร้อมทั้งด้านบรรเทาและยับยั้ง และ 4) พยายามโน้มน้าวเหล่าผู้นำในภาคส่วนต่าง ๆ ให้หันมาสนใจคำเตือนอย่างจริงจังรวมถึงการร่วมมือกันรับมือหายนะภัยอย่างเข้มแข็ง

หนังสือเล่มนี้อาจจัดอยู่ในหมวดประวัติศาสตร์เหตุการณ์มหันตภัย เพราะอัดแน่นไปด้วยรายละเอียดของบุคคลสำคัญต่าง ๆ ที่มีส่วนร่วมคลุกวงในกับเรื่องราวต่าง ๆ ซึ่งผู้อ่านทั่วไปไม่อาจล่วงรู้ทราบได้ถ้าไม่อยู่ในเหตุการณ์โดยตรง ผู้อ่านที่สนใจต้องการรู้ความเป็นมาเป็นไปเบื้องหลังเหตุการณ์คงชื่นชอบหนังสือแบบนี้เป็นพิเศษ หวังว่าหนังสือเล่มนี้จะทำให้พวกเราหันมามองหันมาฟังคำเตือนของใครบางคนที่เป็นเจ้าหญิงแคสแซนดราจำแลง และสามารถรับมือเผชิญหน้ากับเหตุการณ์ในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผล ก่อนที่เหตุการณ์หายนะภัยจะส่งผลกระทบรุนแรงกับพวกเราแบบตั้งตัวไม่ทัน เหมือนที่เคยเกิดขึ้นมาในอดีต